

УДК 55 (092)

DOI <https://doi.org/10.30970/pal.56.11>

ОДНА З ПЕРШИХ (ПАМ'ЯТІ ВИДАТНОЇ ДОСЛІДНИЦІ ПАЛЕОНТОЛОГІЇ ТА СТРАТИГРАФІЇ МЕЗОЗОЮ УКРАЇНИ ВАЛЕРІЇ ГАВРИЛІВНИ ДУЛУБ)

Наталія Жабіна¹, Олена Анікеєва²

¹Інститут геологічних наук НАН України,
вул. О. Гончара, 55-Б, Київ, Україна, 01601

²Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України,
вул. Наукова, 3-А, Львів, Україна, 79060

¹zhabinanatalia@gmail.com; ²geolena@ukr.net

¹orcid.org/0000-0003-2759-2010; ²orcid.org/0000-0001-8177-4304

Статтю приурочено 100-й річниці від дня народження Валерії Гаврилівни Дулуб, видатної дослідниці геології, палеонтології, стратиграфії мезозою Заходу та Півдня України.

Валерія Дулуб (Гвоздева) – одна з перших випускниць геологічного факультету Львівського університету імені Івана Франка (1947 р.). Вона стала однією з перших палеонтологинь, які досліджували стратиграфію мезозойських відкладів заходу України за форамініферами, а також вивчала відклади мезозою в Переддобрудзькому прогині, Криму, в акваторії Чорного моря. Майже пів сторіччя Валерія Гаврилівна працювала в Українському науково-дослідному геологорозвідувальному інституті (м. Львів), де вивчала форамініфери тріасового, юрського й крейдового віку, досліджувала стратиграфію, палеоекологію, седиментологію, геологічну будову Півдня та Заходу України. Однією з перших вона застосувала й удосконалила комплексну методикку біостратиграфічного розчленування за форамініферами карбонатних розривів верхньої юри, запровадила вивчення мікрофауни у відмитій фракції та шліфах. Вона виокремила й монографічно описала вісім нових видів форамініфер, уперше навела монографічний опис 42 видів форамініфер, поширених у верхній юрі й нижній крейді Передкарпаття. В. Г. Дулуб розробляла біостратиграфію юри за форамініферами й була основною розробницею стратиграфічних схем юрських відкладів, поширених на території Передкарпатського прогину й прилеглого краю платформи. Вона була однією з перших геологинь, які діагностували похований верхньоюрський риф у Передкарпатті, проводила визначення закономірностей заміщення рифогенних фаціальних зон, реконструкцію історії розвитку юрського палеобасейну, а також кореляцію відкладів юри України з одновіковими утвореннями Середземноморського поясу. В. Г. Дулуб брала участь у численних тематичних науково-дослідних роботах УкрДГРІ, опублікувала понад 50 наукових праць, які високо цінують геологи різних спеціальностей з багатьох країн світу. Стараннями Валерії Гаврилівни зібрано унікальну палеонтологічну колекцію, яка стала основою для подальших біостратиграфічних і палеоекологічних досліджень.

Ключові слова: біографія, геологія, стратиграфія, мікропалеонтологія, форамініфери, тріас, юра, нижня крейда.

В. Г. Дулуб. Фото з архіву відділу кадрів ЛВ УкрДГРІ

1 серпня 2024 року виповнилося 100 років від дня народження Валерії Гаврилівни Дулуб (01.08.1924–25.01.2004) – видатної української дослідниці геології мезозою Півдня та Заходу України, фахівчині в галузі стратиграфії, біостратиграфії, палеонтології, палеоекології.

В. Г. Дулуб (Гвоздева) була однією з перших випускниць геологічного факультету Львівського університету імені Івана Франка (1947 р.) [1].

Валерія Гаврилівна народилася в м. Рубцовка Алтайського краю, у 1939 р. з батьками з переїхала до м. Барнаул. Десятирічну школу закінчила 1942 р. в м. Алма-Ата, де потім навчалася в Електротехнічному інституті сигналізації та зв'язку (евакуйованому до Алма-Ати з Ленінграду в 1942 р.) за спеціальністю «Системи центрального сповіщення і зв'язок». Із 1941 р. була членом Співки гірняків. У 1944 р. вступила на геологорозвідувальний факультет Казахського гірсько-металургійного інституту, де закінчила три курси за спеціальністю «Гідрогеологія».

У 1945 р. разом з батьками переїхала до Львова і вступила до Львівського державного університету імені Івана Франка на 4-й курс геологічного факультету, який закінчила у 1947 р. Відтоді її життя було пов'язане зі Львовом та геологією України.

Валерія Гвоздева в студентські роки. Фото з архіву ЛНУ ім. І. Франка

У 50-ті роки, з початком масштабних геолого-пошукових і розвідувальних робіт та буріння великої кількості свердловин, В. Г. Дулуб стала однією з перших палеонтологинь, які досліджували стратиграфію мезозойських відкладів України за форамініферами.

Майже пів сторіччя Валерія Гаврилівна працювала в Українському науково-дослідному геологорозвідувальному інституті (м. Львів), де вивчала форамініфери тріасового, юрського і крейдового віку, досліджувала стратиграфію, палеоекологію, седиментологію, геологічну будову юри – нижньої крейди Карпатського регіону, прилеглого краю Східноєвропейської платформи, мезозою Дністровсько-Прутського межиріччя й Криму.

На території Українського Передкарпаття систематичне вивчення геології мезозою за матеріалами буріння проводили з 1953 року. В. Г. Дулуб з 1957 р. досліджувала відклади юри й нижньої крейди Стрийського юрського прогину. Загалом вона опрацювала понад дві сотні розрізів, розкритих бурінням на цій території, а також досліджувала відклади верхньої юри у відслоненнях у басейні р. Дністер.

Валерія Гаврилівна однією з перших застосувала комплексну методику біостратиграфічного розчленування за форамініферами розрізів, розкритих свердловинами. Вона запровадила вивчення їх черепашок не лише у відмитій фракції (зовнішні діагностичні ознаки), а й у шліфах (внутрішня будова). Така методика стала основною для дослідження мікрофауни в карбонатних фаціях, що особливо важливо для рифогенних утворень, зокрема верхньої юри.

В. Г. Дулуб виокремила й монографічно описала вісім нових видів форамініфер (*Quinqueloculina verbizhiensis*, *Pseudolamarckina oblicuicamerata*, *Vaginulina stavchanica*, *Buccicrenata condensa*, *Quadratina carinata*, *Eoguttulina elongata*, *E. costata*, *Trocholina*

micra) (рис. 1) та перманентно публікувала монографічний опис діагностованих видів, їх поширення та екологічні пріоритети. Вона вперше навела монографічний опис 42 видів форамініфер, поширених у верхній юрі й нижній крейді Передкарпаття (*Pseudocyclamina personata* Tobl., *P. sequana* Merion var. *minor* Mohl., *P. lituus* (Yok.), *Mesoendothyra izjumiana* Dain, *Lituola compressa* Cushm. et Glaz., *Haplophragmoides concavus* (Chapman), *Ammobaculites irregulariformis* Bart. et Brand, *Haplophragmium* aff. *aequalis* Roemer, *H. suprajurassicum* (Schwag.), *H. coprolithiformis* Schwag., *Bulbobaculites maynci* Bizon, *Spirophthalmidium dilatatum* (Paalz.), *Discorbis speciosus* Dain, *Quinqueloculina podlubiensis* Terest., *Nautiloculina oolithica* Mohl., *Vaginulina subrotunda* Dam, *V. deustensis* Bart. et Brand, *V. incompta* Reuss, *V. humilis* (Reuss), *Guttulina wolburgi* (Bart. et Brand), *Verneuilinoides neocomiensis* Mjatl., *Gaudryina neocomica* Chalil., *Trisrix insignis* (Reuss), *T. acutangulus* (Reuss), *T. articulatum* (Reuss), *Lagena apiculata* Reuss, *L. globosa* (Walk. et Boys), *Lenticulina nuda* (Reuss), *L. nodosa* (Reuss), *Planularia tricarinella* (Reuss), *Saracenaria frankei* Dam, *Spirofrondicularia rhabdognoides* (Chapm.), *Brotzenia cretosa* Dam, *Hoeglundina caracolla* Roem., *H. chapmani* (Dam), *Patellina subcretacea* Cushm. et Alex., *Trocholina soleciensis* Gorb., *T. burlini* Gorb., *T. molesta* Gorb., *Coscinoconus elongatus* Leup., *C. alpinus* Leup.

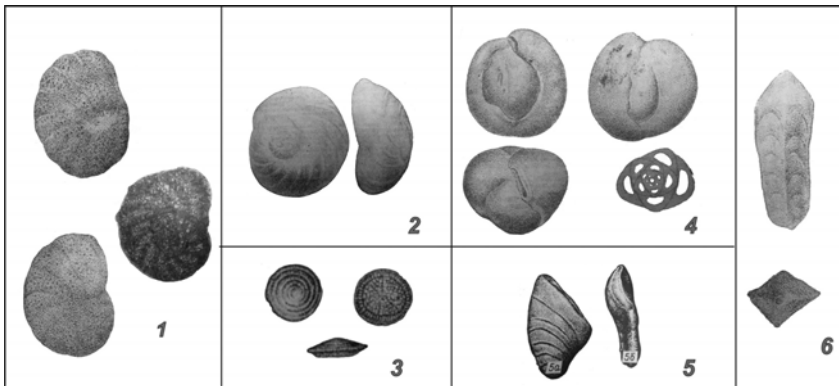

Рис. 1. Види форамініфер, виокремлені й описані В. Г. Дулуб:

1 – *Buccicrenata condensata*, 2 – *Pseudolamarckina oblicuicamerata*, 3 – *Trocholina micra*, 4 – *Quinqueloculina verbizhiensis*, 5 – *Vaginulina stavchanica*, 6 – *Quadratina carinata*

Валерія Гаврилівна розробляла біостратиграфію верхньої юри за форамініферами. У відкладах заходу України вона вперше виокремила характерні комплекси тоарбату, оксфорду, раннього й пізнього оксфорду, раннього кімериджу, кімериджу-титону (1962, 1963, 1964, 1972), титону (1962), неокому (1965, 1968), титону-беріасу, валанжину, готериву, альбу (1972), а також зони *Alveosepta jaccardi* верхнього оксфорду й *Alveosepta personata* нижнього кімериджу (1978), *Miliolidae* (1963) і *Quinqueloculina* (1964) кімеридж-титону, *Trocholina* титону (1963), провела межу оксфорду й кімериджу за форамініферами (1963). На III Всесоюзному симпозіумі з біостратиграфії верхньоюрських відкладів СРСР (1979 р.) затверджено розроблену В. Г. Дулуб зональну шкалу за форамініферами юри Стрийського юрського прогину й застосовано її для південних регіонів СРСР. Виокремлені нею асоціація *Alveosepta jaccardi* і *Mesoendothyra izjumiana*, характерна для верхнього оксфорду Передкарпаття, визначена корелятивною для складання стратиграфічних схем південних регіонів Східноєвропейської платформи; види *Alveosepta personata* і *Torinosuella*

peneropliformis визначені видами-індексами для нижнього кімериджу всієї області Тетису.

В. Г. Дулуб була основним розробником сучасних стратиграфічних схем юрських відкладів, поширених на території Передкарпатського прогину й прилеглого краю платформи. Вона вперше визначила вік рифових утворень, виявлених бурінням у регіоні: датувала оксфордом біогерми рудківської світи і маркувальний горизонт у їх покрівлі (1963), а опарський риф – пізнім кімериджем-титоном (1978). Уперше визначила вік відкладів зарифової лагуни: ранньокімеридзький – доломітово-вапнякової (1963) і доломітово-ангідритової (1964) товщ, кімеридзький – рава-руської світи, титон-беріаський – нижнівської світи (1978). Виокремила утворення оксфорду, кімериджу-титону й титону на південно-західному краю платформи (1963). Вперше датувала ранньою крейдою (валанжин – альб) ставчанську світу, що перебиває рифогенний комплекс (1965, 1972). Розробила стратиграфічну та палеонтологічну характеристику найбільш повного розрізу юрських відкладів, розкритого бурінням на крайньому заході регіону – у Яворівському районі Львівської області (1972 р.).

Свій перший варіант стратиграфічної схеми Валерія Гаврилівна запропонувала в 1963 р., а на Першій сесії Українського палеонтологічного товариства (1978 р.) представила новий варіант стратифікації відкладів. Цю схему розглянуто й на III Всесоюзному симпозіумі з біостратиграфії верхньоярських відкладів СРСР (1979 р.) та затверджено на засіданні розширеного бюро юрської комісії МСК СРСР у 1980 р. (матеріали опубліковані в 1982 р.).

У подальшому в результаті комплексного вивчення нових матеріалів буріння із застосуванням додаткових мікропалеонтологічних і геолого-геофізичних методів стратиграфія юри заходу України удосконалювалась. У 1985 р. В.Г. Дулуб (зі співавторами) деталізувала й удосконалила стратиграфію верхньої юри Передкарпатського регіону: було виокремлено рудківський горизонт (оксфорд), який об'єднує по латералі рудківську й сокальську світи, а також поділено на підсвіти сокальську, нижнівську та опарську світи.

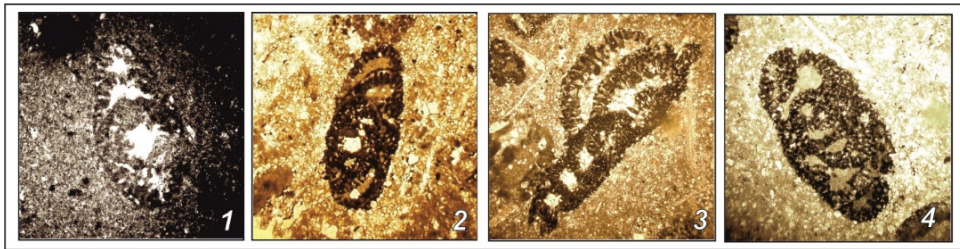
Перша офіційна стратиграфічна схема цих відкладів, яку розробила В. Г. Дулуб зі співавторами, була затверджена УРМСК у 1984 р. (опублікована в 1986 р.). У цій схемі вперше представлено світи нижньої юри (борятинська, подолецька й меденицька), схарактеризовано форамініферами коханівська світа середньої юри, для верхньої юри виділено три горизонти: рудківський оксфордського віку; рава-руський – кімеридзького (об'єднує по латералі нижньоопарську підсвіту (нижня частина опарського рифу), та рава-руську світу; нижнівський титонського (верхньоопарська підсвіта і нижнівська світа). Також удосконалено біостратиграфію відкладів за форамініферами: встановлені верстви нижнього оксфорду з *Ceratolamarckina* (?) *speciosa* і *Marssonella jurassica*, зони верхнього оксфорду – ***Alveosepta jaccardi*** і нижнього кімериджу – ***Alveosepta personata-Torinosuella peneropliformis***, верстви верхнього оксфорду з *Quinqueloculina verbizhiensis*, *Trocholina elongata*, які відповідають шарам та зонам, установленим у провінційній схемі верхньоярських відкладів півдня СРСР. Уперше представлено кореляцію з прилеглими регіонами Білорусі та Польщі (1986).

У 1995 р. В. Г. Дулуб у розкритих буріннях відкладах вперше визначила депресійні утворення верхньої юри, у яких виокремила світи – бонівську, моранцівську й каролінську. Ці світи увійшли в оновлену стратиграфічну схему юри Стрийського юрського прогину [2], яка розроблена в 1999 р. В. Г. Дулуб (у співавторстві), затверджена Стратиграфічним комітетом України у 2000 р. та опублікована у 2003 р. У цій схемі визначено нові світи: у нижній юрі – комарнівська (гетанг), у верхній юрі – бонівська (передрифова фація оксфорду), моранцівська (глибоководний і біогермний типи розрізу кімериджу), каролінська (передрифова фація титону-беріасу); опарську світу прийнято в обсязі титонського

рифового комплексу; нижнівський горизонт датовано титоном-беріасом; використано зональну шкалу верхньоюрських утворень півдня СРСР, а в беріаському ярусі визначені верстви з форамініферами, виділені на Кавказі [2].

В. Г. Дулуб була основним розробником фаціальної зональності верхньоюрського рифогенного комплексу, відновлення історії розвитку юрського палеобасейну, а також проводила кореляцію відкладів юри України з одновіковими утвореннями Середземноморського поясу.

На підставі власного фактичного матеріалу та аналізу сучасних літературних даних з біостратиграфії та палеоекології форамініфер у різних регіонах палеопровінції Тетису Валерія Гаврилівна визначила особливості будови стінки черепашок верхньоюрських форамініфер Волино-Поділля у зв'язку з умовами їх існування (1975), виявила індикатори умов седиментаційного басейну на рівні родів та видів (1980). Зокрема, визначила рід *Alveosepta* індикатором рифових споруд (рис. 2).

**Рис. 2. Форамініфери роду *Alveosepta* – індикатори рифових споруд в Українському Передкарпатті (вигляд у шліфах):
1–3 – *Alveosepta jaccardi* (Schrodt), 4 – *Alveosepta powersi* (Redmond)**

В. Г. Дулуб уперше схарактеризувала розвиток палеобасейну в Стрийському юрському прогині та зміну організмів протягом оксфорду (1963); визначила, що максимальний розвиток седиментаційної області відбувся в оксфорді (неглибоке оксфордське море простягалось уздовж периферії юрського прогину шириною до 20 км і довжиною близько 100 км), унаслідок чого на периферії басейну (на північному сході) утворилася сокальська світа (на понижених ділянках палеозойського рельєфу – спочатку сірі озерно-болотні осади, пізніше – строкаті лагунно-континентальні, а внаслідок періодичних нетривалих напливів морських вод в ділянку формування озерно-болотних осадів – морські утворення з форамініферами). Установила, що біогермні губкові й гідроїдні вапняки рудківської світи оксфорду формувалися на більш заглибленій ділянці (море глибиною до 30–40 м), а седиментація оолітових вапняків з глинисто-вапняковим горизонтом у покрівлі відбувалася внаслідок подальшого обміління басейну. Формування рава-руської світи визначила як наслідок короткочасного відновлення нормально-морського режиму на початку кімериджу та подальшого скорочення седиментаційної ділянці на значній території Стрийського прогину. Виявила, що розрізи оксфорду-кімериджу на території заходу України є типовими для північної країни Тетису (1975, 1980, 1986, 2003) [2].

В. Г. Дулуб була однією з перших геологів, які діагностували похований верхньоюрський риф у Передкарпатті. На підставі комплексних досліджень було визначено поширення та закономірності заміщень рифогенних фаціальних зон. Вона визначила, що Опарський бар'єрний риф, виявлений на той час бурінням, формувався в заглибленій зоні басейну, віддаленій на декілька десятків кілометрів від берега (біля Краковецького розлому) над доломітами й доломітизованими вапняками нижньої частини рава-руської світи, а на північному

сході від рифу розташована зарифова лагуна, у якій відклалися доломіти й доломітизовані вапняки рава-руської світи, а пізніше – вапняки нижнівської світи. Установила, що в титоні басейн седиментації нижнівської світи становив морську зарифову лагуну, умови в якій були дуже сприятливими для розвитку органічного світу (найбільша глибина не перевищувала перших десятків метрів, завдяки чому доступ кисню і світла та підвищений уміст карбонату кальцію в чистих спокійних водах сприяли розвитку великих товстостінних черепашок), а в пізньому титоні відкладалася значна кількість органогенних вапняків, частина з яких становить собою відклади дрібних біогермів (1980, 1981, 1986, 2003).

У 1980 р. В. Г. Дулуб навела основні результати вивчення юрських і нижньокрейдових форамініфер Волино-Поділля та Передкарпатського прогину й виокремила два етапи розвитку Стрийського юрського прогину: перший етап – нижня юра-оксфорд (характеризувався постійним розширенням седиментаційної області) і другий – кімеридж-титон (відрізнявся поступовим скороченням басейну та міграцією його північно-західних границь у бік південного заходу).

Новий варіант кореляції різнофаціальних відкладів, запропонований В. Г. Дулуб зі співавторами (1986), змінив уявлення про розвиток юрського седиментаційного палеобасейну. Валерія Гаврилівна також виявила, що в основі кімеридж-титонських порід каркасної будови (коралових, водоростевих, моховаткових) залягають депресійні фації, міграція рифової споруди відбувалася в бік відкритого моря, згідно з регресивним характером тетичного басейну протягом кімериджу й титону (1989), окреслила аспекти стратиграфії та седиментології верхньоюрських відкладів Передкарпаття [4; 9].

Окрім відкладів мезозою на території заходу України, В. Г. Дулуб досліджувала матеріали буріння в Переддобрудзькому прогині, Криму, акваторії Чорного моря [7]. Вона деталізувала біостратиграфію за форамініферами тріасових відкладів східної частини Переддобрудзького прогину (1975). В. Г. Дулуб – одна з авторок класичної монографії «Геологія шельфу УРСР. Стратиграфія» (1984), що дотепер є однією з найкращих і найбільш затребуваних робіт зі стратиграфії України. У цю монографію увійшли результати вивчення Валерією Гаврилівною відкладів тріасу. За результатами дослідження форамініфер вона деталізувала біостратиграфію юрських відкладів Переддобрудзького прогину (1980–1989). На різних площах буріння в прогині вона вперше визначила характерні комплекси форамініфер середньої юри (байосу, бату, келовею), верхньої юри (оксфорду, кімериджу, титону-беріасу) [8].

В. Г. Дулуб розробляла біостратиграфію за форамініферами пограничних розривів юри й крейди в південно-східному Криму у відслоненнях (1984) і вперше здійснила палеонтологічну характеристику титон-беріаських рифогенних утворень, розкритих бурінням (1985). На Керченському півострові вона вперше визначила кімеридж-титонський вік верхньоюрського розриву, розкритого на Мошкарьовській площі. Спільно з нею були визначені критерії кореляції різнофаціальних відкладів титону й беріасу південно-східного Криму за форамініферами (1992) [3], схарактеризовані розподіл та умови існування їхніх асоціацій (1993). Валерія Гаврилівна вперше визначила титонський комплекс форамініфер в акваторії Чорного моря на Північно-Керченській площі [7].

Окрім опрацювання матеріалів буріння для виробничих установ, В. Г. Дулуб брала участь у тематичних науково-дослідних роботах УкрДГРІ, опублікувала понад 50 наукових праць, які високо цінують геологи різних спеціальностей з багатьох країн світу. Результати своїх досліджень В. Г. Дулуб доповідала на багатьох вітчизняних і міжнародних наукових конференціях. Зокрема, її дані з вивчення рифів верхньої юри Передкарпатського прогину були представлені на XII Конгресі Карпато-Балканської геологічної асоціації (1981).

В. Г. Дулуб. 1990-ті рр.
Фото з особистого архіву
Н. М. Жабіної

Стараннями Валерії Гаврилівни була зібрана унікальна колекція шліфів та відмитої фракції зі зразків досліджених відкладів мезозою України, яка стала основою для подальших біостратиграфічних і палеоекологічних досліджень [5, 6, 8 та ін.].

В. Г. Дулуб була однією з перших, хто розпочала розвиток української геології на заході України, зробила значний внесок у геологічну науку й практику. Валерія Гаврилівна була дуже скромною, доброзичливою, приємною людиною, залюбки передавала свій досвід учням. Ми завжди будемо пам'ятати Валерію Гаврилівну і згадувати її з великою повагою і вдячністю як видатну дослідницю, старшу колегу, вчительку й просто хорошу ширу людину.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білоніжка П., Матковський О., Павлунь М., Сливко Є. Геологічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка (1945–2010). Довідково-інформаційне видання. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. 518 с.
2. Дулуб В. Г., Жабіна Н. М., Огороднік М. Є., Смірнов С. Є. Пояснювальна записка до стратиграфічної схеми юрських відкладів Передкарпаття (Стрийський юрський басейн). Львів : ЛВ УкрДГРІ, 2003. 32 с.
3. Дулуб В. Г., Жабіна Н. М. Можливості кореляції різнофаціальних відкладів титону і беріасу південно-східного Криму за фауною форамініфер. *Палеонтологічний збірник*. 1992, № 29. С. 15–19
4. Дулуб В. Г., Жабіна Н. М., Смірнов С. Є. Удосконалення стратиграфічної схеми юри Передкарпаття. Нові дані з геології та нафтогазоносності України. Львів : УкрДГРІ. 1999. С.156–163.
5. Жабіна Н. М. Форамініфери і тинтиніди як індикатори умов формування відкладів верхньої юри Українського Передкарпаття. *Геологія і геохімія горючих копалин*. 2004. № 3. С. 91–102.
6. Жабіна Н. М., Анікеєва О. В. Палеогеографія та умови седиментації території Українського Передкарпаття в оксфорд–валанжині. *Геологічний журнал*. 2015. № 4 (353). С. 49–56. DOI: 10.30836/igs.1025-6814.2015.4.139466.
7. Лещух Р. Й., Пермяков В. В., Полухтович Б. М. Юрські відклади півдня України. Львів : Євросвіт, 1999. 336 с.
8. Стратиграфія верхнього протерозою та фанерозою України: у двох томах. Т. 1: Стратиграфія верхнього протерозою, палеозою та мезозою України. Відп. редактор П. Ф. Гожик. Київ : Логос. 2013. 636 с.
9. Dulub V.G., Zhabina N.M. Stratigraphic and sedimentary aspects of the Upper Jurassic carbonate-evaporite deposits in the Ukrainian Carpathian foredeep. *Biuletyn Pantwowego Instytutu Geologicznego*. 1999. N 387. С. 25–26.

REFERENCES

1. Bilonizhka, P., Matkovskiy, O., Pavlun, M., & Slyvko, Ye. (2010). Heolohichniy fakultet Lvivskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka (1945–2010). Dovidkovo-informatsiine vydannia [Faculty of Geology of Ivan Franko Lviv National University. Reference and information publication]. Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU im. I. Franka. 518 s.
2. Dulub, V.G., Zhabina, N.M., Ohorodnik, M.Ye. & Smirnov, S.Ye. (2003). Poiasniuvalna zapyska do stratyhrafichnoi skhemy yurskykh vidkladiv Peredkarpattia (Stryiskiy yurskyi basin) [Explanatory note to the stratigraphic scheme of the Jurassic sediments of Precarpathians (Striy Jurassic Basin)], Lviv: LV UkrDGRI, 32 s.
3. Dulub, V.G., & Zhabina, N.M. (1992) Mozhlyvosti koreliatsii riznofatsialnykh vidkladiv tytonu i beriasu pivdenno-skhidnoho Krymu za faunoiu foraminifer. [Possibilities of correlation of different facies of Tithonian and Berriasian deposits in Southeastern Crimea by Foraminifera]. *Paleontolohichniy zbirnyk – Paleontological review*, № 29. S. 15–19.
4. Dulub, V.G., Zhabina, N.M., & Smirnov, S.Ye. (1999). *Udoskonalennia stratyhrafichnoi skhemy yury Peredkarpattia [Modernization of stratigraphic scheme of the Jurassic in Precarpathians]*. Novi dani z heolohii ta naftohazonosnosti Ukrainy. Lviv: UkrDHRI. S. 156–163.
5. Zhabina, N.M. (2004). Foraminifery i tyntynidy yak indykatory umov formuvannia vidkladiv verkhnoi yury Ukrainskoho Peredkarpattia [Foraminifera and Tintinnida as indicators of the formation conditions of the Upper Jurassic sediments of the Ukrainian Precarpathia]. *Geolohiia i geokhimiia horiuchykh kopalyn – Geology and geochemistry of combustible minerals*, № 3, S. 91–102.
6. Zhabina, N.M., & Anikeyeva, O.V. (2015). Paleogeografiia ta umovy sedimentatsii terytorii Ukrainskoho Peredkarpattia v oksfordi–valanzhyni [Paleogeography and conditions of sedimentation of the territory of Ukrainian Precarpathia in the Oxfordian–Valanginian]. *Geologichniy zhurnal – Geological journal*, №4 (353), S. 49–56. DOI: 10.30836/igs.1025-6814.2015.4.139466.
7. Leschuh, R.J., Permjakov V.V., & Poluchtovich, B.M. (1999). *Jurski vidkladu pivdnja Ukrainy [Jurassic deposits of the South of Ukraine]*. Lviv: Evrosvit, 336 s.
8. Stratyhrafia verkhnoho proterozoiu ta fanerozoii Ukrainy: u dvokh tomakh. T. 1: Stratyhrafia verkhnoho proterozoiu, paleozoiu ta mezozoiu Ukrainy. Vidp. redaktor P.F. Gozhyk (2013). [Stratigraphy of the Upper Proterozoic and Phanerozoic of Ukraine: in two volumes. T. 1: Stratigraphy of the Upper Proterozoic, Paleozoic and Mesozoic of Ukraine. Editor P.F. Gozhik]. K.: Logos. 636 s.
9. Dulub, V.G., & Zhabina, N.M. (1999). Stratigraphic and sedimentary aspects of the Upper Jurassic carbonate-evaporite deposits in the Ukrainian Carpathian foredeep. *Biuletyn Panstwowego Institutu Geologicznego*. Warszawa. N 387. C. 25–26.

**ONE OF THE FIRST (IN LOVING MEMORY OF THE OUTSTANDING
RESEARCHER OF MESOZOIC PALEONTOLOGY AND STRATIGRAPHY
IN UKRAINE VALERIA GAVRYLIVNA DULUB)**

Natalia Zhabina¹, Olena Anikeyeva²

*¹Institute of Geological Sciences of NAS of Ukraine,
O. Honchara Str., 55-B, Kyiv, Ukraine, 01601*

*²Institute of Geology and Geochemistry of Combustible Minerals of NAS of Ukraine,
Naukova Str., 3-A, Lviv, Ukraine, 79060*

The article is dedicated to the 100th anniversary of the birth of Valeria Gavrylivna Dulub, a famous researcher of geology, paleontology and stratigraphy of the Western and Southern Ukraine.

Valeriya Dulub (Gvozdeva) is one of the first graduates of the Geological Faculty of Ivan Franko National University of Lviv (1947). She became one of the first paleontologists who studied the stratigraphy of the Mesozoic sediments in the west of Ukraine by foraminifera and also researched Mesozoic deposits in Predobrogean Depression, Crimea, in the Black Sea shelf. For almost half a century, V.G. Dulub worked at the Ukrainian State Geological Research Institute in Lviv. She studied foraminifera of the Triassic, Jurassic and Cretaceous ages, researched stratigraphy, paleoecology, sedimentology, and geological structure of western and southern Ukraine. She applied and modernized the complex methodology of foraminifera study, which includes their researches in the washed fraction and in thin-sections that is especially important to carbonate reef formations of Late Jurassic. She singled out and monographically described eight new species of foraminifera, for the first time provided a monographic description of 42 species of foraminifera from the Upper Jurassic and Lower Cretaceous of Precarpathians. V. G. Dulub studied the Jurassic biostratigraphy based on foraminifera and was the main developer of stratigraphic schemes of Jurassic sediments of the Carpathian Foredeep and the adjacent edge of East-European platform. She was one of the first geologists who diagnosed the buried Upper Jurassic reef in Precarpathians and determined the regularities of replacement of reef facies zones, reconstructed the history of development of Jurassic paleobasin. She also correlated the Jurassic sediments of Ukraine with the same age formations of the Mediterranean belt. V.G. Dulub was one of the first who started the development of Ukrainian geology in the western Ukraine. She took part in numerous thematic researches works of UkrDGRI and published more than 50 scientific works, which are highly valued by geologists of various specialties from many countries. She also collected a unique paleontological collection, which became the basis for further biostratigraphic and paleoecological studies.

Key words: biography, geology, stratigraphy, micropaleontology, foraminifera, Triassic, Jurassic, Lower Cretaceous.